

მოსამართლეთა დისციპლინური გადაცდომები და მათი განმარტებები

ნაწილი II

შეადგინა ქ. ბექაურმა

- ▶ თ) მოსამართლისთვის შეუფერებელი ქმედება, რომელიც ბლალავს სასამართლოს ავტორიტეტს ან ზიანს აყენებს სასამართლოსადმი ნდობას;
- ▶ ი) ცრუ ინფორმაციის მიწოდება ოფიციალურ ან საჯარო განცხადებებში, მიმართვებში, ანგარიშებში;
- ▶ კ) სასამართლო რესურსის გამოყენება პირადი მიზნებისთვის, სამსახურის საზიანოდ;
- ▶ ლ) მოსამართლის მიერ თანამდებობრივი მდგომარეობის გამოყენება თავისთვის ან სხვისთვის უკანონო ან დაუსაბუთებელი უპირატესობის მისაღებად;
- ▶ მ) კოლეგების, სასამართლოს პერსონალის, პროცესის მონაწილეთა ან სხვა პირთა მიმართ უპატივცემილო, ღირსების შემლახავი მოპყრობა ან დამოკიდებულება, მუქარა, ზეწოლა ან შევიწროება;

- ▶ ნ) დისციპლინური სამართალწარმოების განმახორციელებელი ორგანოს ხელის შეშლა ან მისდამი უპატივცემულობა;
- ▶ ო) შეუთავსებელი საქმიანობა ან მოსამართლის მოვალეობებთან ინტერესთა შეუთავსებლობა, ან „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ კანონის მოთხოვნათა სხვაგვარი დარღვევა, თუ იგი არ იწვევს სისხლისსამართლებრივ ან ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას;
- ▶ კ) სასამართლოს მოხელის, მხარის ან მისი წარმომადგენლის მიერ პროფესიული ეთიკის ნორმების დარღვევის სათანადო რეაგირების გარეშე დატოვება;
- ▶ ჟ) სასამართლო სხდომის დარბაზში წესრიგის დაუცველობა, რაც ზიანს აყენებს მოსამართლის ღირსებას და სასამართლოს ავტორიტეტს
- ▶ რ) პოლიტიკური საქმიანობა, პოლიტიკური პარტიის ან გაერთიანების წევრობა, პოლიტიკური შეხედულებების საჯარო გამოხატვა;

- ▶ ს) გაფიცვა, ან გაფიცვისკენ მოწოდება.

თ) მოსამართლისთვის შეუფერებელი ქმედება, რომელიც ბლალავს სასამართლოს ავტორიტეტს ან ზიანს აყენებს სასამართლოსადმი ნდობას;

- ▶ საქართველოს კანონმდებლობა: აღნიშნული ნორმა იმეორებს მოქმედი კანონის მე-2 მუხლის მე-2 პუნქტის „დ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ რედაქციას;
- ▶ სამოსამართლო ეთიკის წესების მე-4 მუხლი: “მოსამართლე უნდა უფრთხილდებოდეს მართლმსაჯულების პრესტიჟს და სასამართლო შენობაში თუ მის გარეთ არ იქცეოდეს სასამართლოს ავტორიტეტისა და მოსამართლის თანამდებობისათვის შეუფერებლად;”
- ▶ საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა: (ბულგარეთი, მონტენეგრო, მაკედონია, ხორვატია, რუმინეთი, აზერბაიჯანი, უზბეკეთი, ტაჯიკეთი, ლატვია, ლიტვა, ესტონეთი, (იხ. მაგ. ბულგარეთი, მუხ. 307.3.4 (ნებისმიერი ქმედება რომელიც ხელყოფს სასამართლოს პრესტიჟს); (იხ. აგრეთვე სამოსამართლო ქცევების ბანგალორის პრინციპების კომენტარი (პარ. 106);
- ▶ მოსამართლის შეუფერებელი ქმედება შეიძლება ჩადენილ იქნას, როგორც სასამართლოს შენობაში, ისე მის გარეთ (მაგალითები იხილეთ შემდეგ სლაიდებზე)

მოსამართლის მიერ თავის საჯარო განცხადებებში, გამოსვლებში, გადაწყვეტილებებში შეურაცხმყოფელი, დამამცირებელი სიტყვების და გამოთქმების გამოყენება;

- ▶ საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა (ესპანეთი, რუმინეთი, ალბანეთი, მოლდოვა), მაგ. : ესპანეთი, მუხ. 418.5. იურიდიული დასაბუთების თვალსაზრისით, სასამართლო გადაწყვეტილებებში უსარგებლო ან უადგილო, უგუნური, ან აშკარად შეურაცხმყოფელი ან უპატივცემულო გამოთქმების გამოყენება;

მჭიდრო ურთიერთობები კრიმინალური სამყაროს წარმომადგენლებთან;

- ▶ ეს შეიძლება გამოიხატოს მათ დახმარებაში, ან მათგან რაიმე შეღავათის ან სარგებლის მიღებაში. იხ. ალფინი, გვ. 10–24
- ▶ მაგალითები საზღვარგარეთის პრაქტიკიდან:
- ▶ იხ. საფრანგეთის მაგისტრატურის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილება 019 – 1965, სადაც მოსამართლემ ახლო ურთიერთობები დაამყარა საექვო რეპუტაციის მქონე პირებთან;
- ▶ იხ. აგრეთვე საქმე 040, 1980, სადაც მოსამართლემ თავისთან შეიფარა ტოქსიკომანები და სისხლის სამართლებრივად მსჯავრდებული პირები; ასევე დაეხმარა ორ მათგანს მათ პოლიციის ძებნისგან თავის დაღწევაში სისხლის სამართლის საქმეზე 135–2004, ბრალდებულ პირს, რომელიც შემჩნეული იყო ასევე ორგანიზებულ დანაშაულთან კავშირში, მოსამართლე ამლევდა იურიდიულ რჩევებს;
- ▶ აგრეთვე, საქმე 186–2010, სადაც მოსამართლე იურიდიულ რჩევებს ამლევდა საკუთარ მეგობარს, რომელიც ჩართული იყო პორნოგრაფიულ ბიზნესში;

მოსამართლის მიერ საზოგადოებრივი წესრიგის დარღვევა, როგორც სასამართლოში, ასევე, მის გარეთ;

- საზღვარგარეთის კანონმდებლობა (მაკედონია, მუხ. 76.1 საზოგადოებრივი სიმშვიდისა და წესრიგის უხეში დარღვევა, რომელიც ზიანს აყენებს მოსამართლის რეპუტაციასა და სასამართლო პრესტიჟს;)
- მაგალითი საზღვარგარეთის პრაქტიკიდან: მაგ. საქმეში In Re Bier, მოსამართლე პისტოლეტს იქნევდა სასამართლოში, ხოლო საქმეში Jones, ხელჩართული ჩხუბი გააჩაღა თავის კოლეგასთან (იხ. ალფინი, გვ. 10–16);

სხდომის ჩატარება მანტიის გარეშე;

- საზღვარგარეთის კანონმდებლობა (მაკედონია, მუხლი 77.4 მოსამართლის მანტიის ტარებაზე უარის თქმა;)
- ▶ მაგალითი რუსეთის ფედერაციის სადისციპლინო პრაქტიკიდან:
- ▶ მოსამართლემ სხდომა ჩაატარა მოსამართლის მანტიის გარეშე, მოსამართლემ მანტია ჩაიცვა მხოლოდ მოპასუხის შენიშვნის შემდეგ

სხვაგვარი უღირსი ან უწესო ქცევა, რომელიც ჩადენილია სამსახურში ან მის გარეთ, საზოგადოების თვალწინ;

- ▶ საზღვარგარეთის კანონმდებლობა (მაკედონია, მუხ. 77.3 (უწესო და უღირსი ქცევა ჩადენილი საზოგადოების თვალწინ);
- ▶ ქართული პრაქტიკიდან (იხ. სადისციპლინო კოლეგიის 2005 წლის 13 მაისის გადაწყვეტილება: მოსამართლემ რესტორანში ჩაიდინა შეუფერებელი ქცევა, რომელიც გახმაურდა პრესაში;)
- ▶ საზღვარგარეთის პრაქტიკიდან: საფრანგეთის დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. აგრეთვე საქმე 177-2010 მოსამართლე ხშირად შედიოდა პროცესზე მთავრალ მდგომარეობაში, რის გამოც მას საუბარი უჭირდა (სხდომის მდივანს მიმართავდა მეტსახელით, მდედრობითი სქესის სხდომის მონაწილეს მიმართავდა ბატონობით);

მოსამართლის მიერ ისეთი გაერთიანების წევრობა, რომელიც ეჭვქვეშ აყენებს მოსამართლის რეპუტაციას, ზიანს აყენებს სასამართლოს ავტორიტეტს;

- საქართველოს კანონმდებლობა: (სამოსამართლო ეთიკის წესების 25-ე მუხლით მოსამართლე არ შეიძლება გახდეს ისეთი გაერთიანების წევრი, რომელიც ეჭვქვეშ აყენებს მოსამართლის რეპუტაციას, ზიანს აყენებს სასამართლოს ავტორიტეტს);

სატრანსპორტო საშუალების მართვა არაფხიზელ მდგომარეობაში;

- მაგალითი საზღვარგარეთის პრაქტიკიდან: (იხ. მაგ. საქმე Widdifield, სადაც მოსამართლეს, რომელიც ავტომანქანას მართავდა ნასვამ მდგომარეობაში, დაეკისრა საჯარო საყვედური);
- ვფიქრობთ, რომ შეუფერებელ ქცევად არ უნდა ჩაითვალოს ჩაითვლება მოსამართლის მიერ საგზაო უსაფრთხოების წესების დარღვევა, მაგრამ პირიქით, ასეთად ჩაითვლება ა/მანქანის მართვა ნასვამ მდგომარეობაში და პოლიციისადმი დაუმორჩილებლობა;
- მაგალითები რუსეთის პრაქტიკიდან:
  - 1) მოსამართლემ არაერთგზის დაარღვია საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოების წესები, რითაც საფრთხე შეუქმნა ფეხით მოსიარულე პირებს, კერძოდ, მოსამართლე თავისი კუთვნილი ა/მანქანით დადიოდა ბორდიურზე, სადაც მუდმივად იმყოფებოდნენ ქვეითად მოსიარულეები, რომელთაც გადაუკეტეს მას გზა და მისი ქმედება გადაიღეს ვიდეოზე, ხოლო შემდეგ აღნიშნული ფაქტი გამოქვეყნდა მასმედიაში; 2) ავტოსაგზაო შემთხვევისას, რასაც შედეგად მოჰყვა მძღოლისა და მგზავრის გარდაცვალება, ასევე, ორი მოქალაქის სხეულის დაზიანება, ერთ-ერთ ა/მანქანას მართავდა მოსამართლე, რომელიც არ დაემორჩილა სამართალდამცავების მოთხოვნას და არ გაიარა ალკოტესტი, რის შემდეგაც მოსამართლე დააჩინარდა ნარკოლოგიური დისპანსერიდან;

- სამოსამართლო უფლებამოსილების განხორციელებისას ან მის გარეთ ჩადენილი სხვა ქმედებები, რომლებიც ზიანს აყენებენ მოსამართლის პროფესიულ ღირსებას ან პატივს ან მართლმსაჯულების ავტორიტეტს, ჩადენილი სამოსამართლო უფლებამოსილების განხორციელებისას ან მის გარეთ”;

▶ მაგალითები რუსეთის ფედერაციის დისციპლინური პრაქტიკიდან:

▶ 1) “მოსამართლემ განაჩენის გამოცხადების შემდეგ მიუთითა მომხდარი ტრაგედიის მცირე მნიშვნელობაზე და დაზარალებულ პირს (რომლის ქალიშვილიც გარდაიცვალა ავტო-საგზაო შემთხვევისას), ურჩია ეზრუნა სხვა შვილის გაჩენაზე”;

▶ 2) მოსამართლე სხდომების მსვლელობისას აკეთებდა უსაფუძვლო განცხადებებს იმასთან დაკავშირებით, თითქოს სასამართლოს ხელმძღვანელობა მასზე ახდენდა ზეწოლას, ჩამოართვეს საქმეები და არ აძლევდნენ მათი განხილვის შესაძლებლობას, რითაც ჩრდილს აყენებდა სასამართლოს ავტორიტეტს;

▶ ვფიქრობთ, რომ მოსამართლის მიერ სამოქალაქო ვალდებულების შეუსრულებლობა (მაგ. კერძო ვალების გადაუხდელობა) არ შეიძლება ჩაითვალოს შეუფერებელ ქცევად, თუმცა საფრანგეთის კანონმდებლობას აღნიშნული საკითხისადმი გააჩნია განსხვავებული მიდგომა.

ი) ცრუ ინფორმაციის მიწოდება ოფიციალურ ან საჯარო განცხადებებში, მიმართვებში, ანგარიშებში

- ▶ საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა: (ესპანეთი, ბოსნია)
- ▶ ესპანეთი, მუხ. 417. ა.11 ცრუ ინფორმაციის მიწოდება შვებულების თაობაზე განცხადებებში, ნებართვებში, შესაბამისობის , ხარჯებისა და ფინანსური დახმარების შესახებ დეკლარაციებში;
- ▶ სამოსამართლო ქცევის ბანგალორის პრინციპების მე-3 პრინციპის თანახმად: "პატიოსნება მოსამართლის ერთ ერთი უმთავრესი თვისებაა. პატიოსნება არის აბსოლუტური ხასიათის და ის არ იზომება ხარისხობრივად. მოსამართლე უნდა იყოს თავისუფალი ყოველგვარი ტყუილის, სიყალბის ან თაღლითობისგან როგორც სამსახურში, ისე მის გარეთ" (იხ. მე-3 პრინციპის კომენტარი).

ი) ცრუ ინფორმაციის მიწოდება ოფიციალურ ან საჯარო განცხადებებში, მიმართვებში, ანგარიშებში

▶ მაგალითები საზღვარგარეთის პრაქტიკიდან:

▶ აშშ დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. საქმე Graw, სადაც მოსამართლემ მედიასთან ურთიერთობის დროს უარყო ის ფაქტი, რომ იყო დისციპლინური სახდელდადებული, (რაც არ წარმოადგენდა სიმართლეს). იხ. http://cjgc.ca.gov/res/docs/Censures/McGraw_9-3-02.pdf. იხ. აგრეთვე CJP, Patrick Cowenberg, 2001, სადაც მოსამართლემ იცრუა, რომ ის იყო ვიეტნამის ომის ვეტერანი. ეს ინფორმაცია საჯაროდ გაჟღერებულ იქნა მოსამართლეების დანიშვნის ცერემონიაზე. საქმეში Freedman (2007), მოსამართლემ ხელფასის ასაღებად წარადგინა ცრუ განცხადება, თითქოს მას წარმოებაში არ ჰქონდა ვადაგადაცილებული საქმეები (ვადაგადაცილებული საქმეების არქონა წარმოადგენდა ხელფასის აღების წინაპირობას);

▶ საფრანგეთის დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. საქმე 053, 1990 სადაც მოსამართლემ მოიტყუა ავტომანქანის დაზღვევის გაფორმების დროს განცხადების შევსებისას (თითქოს მას ავტოსაგზაო შემთხვევა არასოდეს განუცდია);

▶ საქმე 101 - 1998, სადაც მოსამართლემ იცრუა სასამართლოს თავმჯდომარისთვის სტატისტიკური ანგარიშების მიწოდებისას, კერძოდ შეამცირა მის წარმოებაში არსებული დამთავრებული საქმეების რიცხვი (215 საქმე დააფიქსირა და 79 დაფარა);

კ) სასამართლო რესურსის გამოყენება პირადი მიზნებისთვის, სამსახურის საზიანოდ

საზღვარგარეთის კანონმდებლობა:

სასამართლო რესურსების ბოროტად გამოყენება; (კალიფორნიის შტატი);

- ▶ მოსამართლე არ გამოიყენებს სასამართლო აპარატს, რესურსებს, საკანცელარიო მასალას, აპარატურას არასამოსამართლო საქმიანობისათვის გარდა შემთხვევითი და მინიმალური სარგებლობისა არა – პოლიტიკური საქმიანობისთვის ან იმ საკითხებისთვის რაც უკავშირდება კანონს, სამართლებრივ სისტემას ან მართლმსაჯულების ადმინისტრირებას“; (იხ. AJS Comments on Preliminary Draft of Revisions to ABA Model Code of Judicial Conduct;

განმარტება: (გადაცდომად არ უნდა ჩაითვალოს აპარატის მიერ ნებაყოფლობით მოსამართლის მინიმალური პირადი დავალების შესრულება, ან რესურსის მინიმალური გამოყენება პირადი მიზნებისთვის, რაც არ აზიანებს სასამართლოს ან ხელს არ უშლის მის ფუნქციონირებას);

მაგალითი: იხ. Rothman, გვ. 3.33 ვირჯინიის სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ „მოსამართლემ იშვიათად შეიძლება აპარატს ნებაყოფლობით შეასრულებინოს მინიმალური დავალება, თუ ეს არ უშლის ხელს აპარატის სამსახურებრივი ფუნქციის განხორციელებას“. იხ. ალფინი, გვ. 6-32;

”კ” პუნქტის გაგრძელება

▶ საზღვარგარეთის პრაქტიკიდან:

- ▶ აშშ სადისციპლინო პრაქტიკიდან იხ. მაგ. საქმე Coates, 2009, სადაც მოსამართლე საკუთარ კლერკს იყენებდა პირადი კორესპონდენციების საწარმოებლად. http://cjgc.ca.gov/res/docs/Public_Admon/Coates_RC_12-02-09.pdf; იხ. აგრეთვე საქმე 178 W.Va.722 ალფინი, გვ. 6-32, სადაც მოსამართლე თავის მდივანს ასრულებინებდა ძიძის ფუნქციებს. საქმე In Re Devis, ალფინი, გვ. 6-32, სადაც მოსამართლე სასამართლო თარჯიმნებს იყენებდა საკუთარი ოჯახის ბიზნესისთვის საჭირო დოკუმენტების სათარგმნად, ალფინი, გვ. 6-31; იხ. საქმე Mc Graw, სადაც მოსამართლე საკუთარ აპარატს იყენებდა წინასაარჩევნო კამპანიის საწარმოებლად. იხ. http://cjgc.ca.gov/res/docs/Censures/McGraw_9-3-02.pdf მეორეს მხრივ, საფრანგეთის დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. საქმე 046-1986, სადაც სასამართლოს თავმჯდომარემ კანცელარიის არქივიდან ამოიღო დალუქული ნივთმტკიცებები: ტელევიზორი, მოსასმენები, კამერა, პროექტორი, ვიდეო-მაგნიტოფონი, რომლებსაც იყენებდა პირადი სარგებლობისთვის. (საბჭომ ხაზი გაუსვა იმას, რომ სასამართლოს თავმჯდომარემ უნდა უზრუნველყოს კანცელარიის გამართული ფუნქციონირება და სხვას უნდა მისცეს გასაკიცხი ქმედების მაგალითი);

ლ) მოსამართლის მიერ თანამდებობრივი მდგომარეობის გამოყენება თავისთვის ან სხვისთვის უკანონო ან დაუსაბუთებელი უპირატესობის მისაღებად

▶ საქართველოს სამოსამართლო ეთიკის წესები, მუხ. მე-3 და მე-4; (სასამართლოს პრესტიჟისა და ავტორიტეტის დაცვის ვალდებულება)

▶ საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა

-- ბანგალორის სამოსამართლო ქცევის პრინციპების კომენტარი (პარ 145):

„მოსამართლეს საზოგადოება განსაკუთრებულ ფიგურად აღიქვამს და მას სასამართლოში და მის გარეთ ექცევიან პატივისცემით, ზოგჯერ განსაკუთრებული ყურადღებით. შესაბამისად, მოსამართლემ ერთმანეთისგან უნდა განასხვავოს სამსახურებრივი ავტორიტეტის გამოყენების დაშვებული და დაუშვებელი შემთხვევები. დაუშვებელია მოსამართლემ თავისი პოზიცია გამოიყენოს, ან შეეცადოს მის გამოყენებას უპირატესობის ან რაიმე საშელავათო მოპყრობის მისაღებად“.

”ლ” პუნქტის გაგრძელება

- ▶ **ესპანეთი** მუხ. 417.ა.13 მოსამართლის მიერ სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენება ხელისუფლების ორგანოების, მოხელეთა ან სხვადასხვა პროფესიების წარმომადგენელთა მხრიდან შეღავათიანი მოპყრობის მოსაპოვებლად;
- ▶ **იტალია**, მუხ. 3. მაგისტრატის მიერ თანამდებობის გამოყენება თავისთვის ან სხვისთვის უსამართლო უპირატესობის მოსაპოვებლად;
- ▶ **ბოსნია**, მუხ. 66. ვ. მოსამართლის თანამდებობრივი მდგომარეობის გამოყენება მისთვის ან სხვებისთვის დაუსაბუთებელი სარგებელის მოსაპოვებლად;
- ▶ **რუმინეთი**, მუხ. 99.ო თანამდებობის გამოყენება ორგანოების მხრიდან შეღავათიანი მოპყრობის მისაღებად, საკუთარი ან ოჯახის წევრის, ან სხვა პირების პერსონალური მოთხოვნის მიღება ან დაყენება სამართლებრივად დადგენილი პროცედურების გარეთ;
- ▶ **(მოლდოვა)** ”უკანონო ჩარევა ან მოსამართლის თანამდებობის გამოყენება სხვა ორგანოებთან, დაწესებულებებთან, თანამდებობის პირებთან ურთიერთობაში, უსამართლო უპირატესობის მოსაპოვებლად პირადი ან სხვათა ინტერესების სასარგებლოდ”;

”ლ” პუნქტის გაგრძელება

საზღვარგარეთის პრაქტიკა:

- ▶ იხ. აშშ სასამართლო პრაქტიკიდან იხ. მაგ. საქმე Rushing, სადაც მოსამართლე, რომელიც ავტომანქანას მართავდა ნასვამ მდგომარეობაში, შეეცადა სანქციისგან თავის არიდებას თანამდებობრივი მდგომარეობის გამოყენებით. იხ. იხ. აგრეთვე საქმე Schwartze, 2006
- ▶ საქმეში Danser, 2005, მოსამართლემ დაურეკა პოლიციას და თხოვა გაეუქმებინათ მის შვილზე გამოწერილი ჯარიმები.
- ▶ საქმეში Wassilenko, 2005, მოსამართლე თავის თავზე იწერდა თავისი მეგობრის საგზაო დარღვევებს და იხილავდა მათ დაჩქარებული და ზოგ შემთხვევაში შეღავათიანი პროცედურებით. სამოსამართლო ქცევის კომისიამ ჩათვალა, რომ მოსამართლემ შექმნა მართლმსაჯულების ორკვალიანი სისტემა, ერთი თავისი ახლობლებისთვის და მეორე სხვებისთვის
- ▶ მაგალითი, კალიფორნიის სამოსამართლო ქცევის კომისიის პრაქტიკიდან, კომისიამ მოსამართლე სალვადორ სარმიენტოს საქმეში, “მოსამართლე სარმიენტოს არამართლზომიერი ქცევა დამძიმებულია იმ ფაქტით, რომ მან მოითხოვა განსაკუთრებული დამოკიდებულება მისი ქვეშევრდომისაგან, კომისიონერისგან, რომელიც სასამართლოში მუშაობს. ამან კომისიონერი უხერხულ მდგომარეობაში ჩააყენა, როდესაც მას მოუწია იმაზე ფიქრი, თუ როგორ უნდა ეთქვა უარი მოსამართლის თხოვნაზე, რომელიც მასზე უფრო მაღალი იყო თანამდებობრივად (სარმიენტო სხვა მოსამართლეს სთხოვდა გადაეხედა მისი მეუღლის ავტოსაგზაო დაჯარიმების საქმე). როგორც ვხედავთ, აქ ადგილი აქვს მოსამართლის მხრიდან როგორც უკანონო კომუნიკაციას სხვა მოსამართლესთან, ისე თანამდებობრივი მდგომარეობის გამოყენებას უსამართლო უპირატესობის მისაღებად საკუთარი ოჯახის წევრისთვის;
- ▶ მაგალითი: გაერთიანებული სამეფოს პრაქტიკიდან იხ. JCIO24/15 სადაც მოსამართლემ გამოიყენა სამსახურებრივი უფლებამოსილება და აღსრულების ბიუროს მიწერა წერილი იმ ინდივიდის სასარგებლოდ, რომელსაც არ ჰქონდა ჯარიმა გადახდილი;

"ლ" პუნქტის გაგრძელება

- ▶ რუსეთის ფედერაციის დისციპლინური პრაქტიკიდან: 1) მოსამართლემ გამოიყენა რა თავისი სტატუსი, საგადასახადო ორგანოებიდან პირადი ინტერესებისათვის გამოითხოვა ინფორმაცია იმ პირის დავალიანების შესახებ, რომელიც არ მონაწილეობდა მის წარმოებაში არსებულ საქმეში;
- ▶ 2) მოსამართლე, რომელიც არაფხიზელ მდგომარეობაში მართავდა ა/მანქანას, პოლიციელებთან გამოიყენა თავისი სტატუსი, რითაც თავი დააღწია ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას;

მ) კოლეგების, სასამართლოს პერსონალის, პროცესის მონაწილეთა ან სხვა პირთა მიმართ უპატივცემულო, ღირსების შემლახავი მოპყრობა ან დამოკიდებულება, მუქარა, ზეწოლა ან შევიწროება

- ▶ საქართველოს სამოსამართლო ეთიკის წესები, მუხლი 9-ე:
- ▶ ” მოსამართლე ღირსებითა და სათანადო თავაზიანობით უნდა ეპყრობოდეს პროცესის მონაწილეებსა და დამსწრე საზოგადოებას”.
- ▶ საზღვარგარეთის კანონმდებლობა:
- ▶ სამოსამართლო ქცევის ბანგალორის პრინციპების #6.6 წესის თანახმად,
- ▶ ” მოსამართლემ უნდა შეინარჩუნოს წესრიგი და ეტიკეტი სასამართლოში მიმდინარე ყველა სხდომაზე, იყოს მომთმენი, ღირსეული და თავაზიანი მხარეების, მსაჯულთა, მოწმეების, ადვოკატების და სხვათა მიმართ, რომელთანაც უწევს ურთიერთობა ოფიციალური სტატუსით. მოსამართლემ მსგავსი ქცევა უნდა მოსთხოვოს მხარეთა წარმომადგენლებს, სასამართლო პერსონალს და სხვებს რომლებიც ექვემდებარებიან მოსამართლის ზეგავლენას, ხელმძღვანელობას ან კონტროლს”.
- ▶ (იტალია, ესპანეთი, სერბეთი რუმინეთი, ალბანეთი, ბოსნია, მოლდოვა)
- ▶ იტალია: მუხლი 2(1) (ზ)(არაჯეროვანი ან უხეშად არაჯეროვანი მოპყრობა მხარეების, მათი დამცველების, მოწმეების და ასევე სხვა პირების მიმართ, რომლებთანაც ურთიერთობა აქვს მაგისტრატს სამსახურებრივი უფლებამოსილების განხორციელებისას);
- ▶ უპატივცემულო და ღირსების შემლახავ დამოკიდებულებას წარმოადგენს, მაგალითად:
- ▶ დაყვირება, უხამსი მიმართვა, დაცინვა, ზეწოლა ან სექსუალური ან სხვა სახის შევიწროება, დამაკნინებელი გამოთქმები, მუქარა, მხარის სიცრუეში დადანაშაულება, ადვოკატის კვალიფიკაციის ეჭვქვეშ დაყენება კლიენტის თვალწინ და ა.შ.

"მ" კუნქტის გაგრძელება

- ▶ მაგალითები საზღვარგარეთის პრაქტიკიდან:
- ▶ საფრანგეთის დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. მაგ. საქმე 073-1993, სადაც მოსამართლემ საქმისწარმოების ოქმში გააკეთა ჩანაწერი, სადაც უპატივცემულოდ მოიხსენია ადვოკატი და მას უწოდა საერთაშორისო თაღლითის თანამონაწილე;
- ▶ საქმე 083-1995, სადაც მოსამართლემ გაავრცელა წერილი, რომელშიც აკრიტიკებდა საკუთარ კოლეგებს მათი პატივმოყვარეობის უგუნურების, სისულელის და სილაჩრის გამო;
- ▶ რუსეთის ფედერაციის დისციპლინური პრაქტიკიდან: მოსამართლემ უხეშად დაარღვია ეთიკის ნორმები, რაც გამოიხატა მასში, რომ მოსამართლემ საჯარო რეესტრის თანამშრომელს (წარმოშობით ირანელს), რომელიც ასრულებდა თავის სამსახურებრივ მოვალეობას, მიაყენა სიტყვიერი შეურაცხყოფა, დამამცირებელი ტონით მიუთითა მას ეროვნულ წარმომავლობაზე, უყვიროდა ხმამაღლა, უწოდა მექრთამე, დაემუქრა პრეზიდენტთან და პროკურატურაში ჩივილით, რა დროსაც დემონსტრირებას უკეთებდა თავის თანამდებობრივ სტატუსს; (სადისციპლინო კოლეგიის ოფიციალური ვებგვერდი:
- ▶ აშშ სასამართლო პრაქტიკიდან იხ. საქმე Spruance, ალფინი, გვ. 3-6, სადაც მოსამართლემ პროცესზე დაგვიანებულ მხარეს შუა თითი უჩვენა;
- ▶ ერთ საქმეში მოსამართლემ მოწმეზე თქვა, რომ ის იყო „ხისთავიანი იტალიელი“ (იხ. In Re Trost, 1979, ალფინი, 3-28) საქმეში, Salsido მოსამართლე დარბაზის გასაგონად სასამართლო პერსონალს მოიხსენიებდა კიტრებად, ხოლო თანაშემწეებზე ამბობდა, რომ „მათ უმრავლესობას ორ ბატს ვერ მიაბარებ“ იხ. Harris, 2005, მას შემდეგ რაც ბრალდებული გავიდა დარბაზიდან, მოსამართლემ დარბაზის გასაგონად განაცხადა „კარგი იქნებოდა კბილები რომ გაესწორებინა“;
- ▶ იხ. ევროსასამართლოს გადაწყვეტილება "პიტკევიჩი რუსეთის წინააღდეგ" (2001). მოსამართლე პიტკევიჩი პროცესის მონაწილეებს სასამართლო სხდომების მსვლელობისას მოურიდებლად პირდებოდა მათ საქმეებზე სასურველი შედეგის დაყენებას თუ ისინი გაწევრიანდებოდნენ "ორმოცდაათიანელთა" სექტაში.

- ▶ მაგალითად ადვოკატისადმი მიმართვა „გოგონი“, (აშშ. ალფინი, გვ. 3–32); ერთმა მოსამართლემ ქალ ადვოკატს უთხრა, რომ „ქალი სახლში უნდა იყოს და ბავშვებს უნდა ზრდიდეს“ (In Re Cieslik, 1987, ალფინი, გვ. 3–33);
- ▶ იხ მაგ. საქმე In Re Eiler (2005, ალფინი, გვ.3–13), სადაც მოსამართლემ მხარეს უთხრა, „თავს თუ მომაბეზრებ ეს ძალიან ცუდი იქნება“; იხ. აგრეთვე საქმე 14 Cal 3d 688, სადაც მოსამართლემ ადვოკატს უთხრა: „თუ პირს კიდევ გააღებ, შენ კლიენტს გვერდით მოუჯდები“; საქმეში Velazquez, მის მიერ გამოტანილი სასჯელის ირგვლივ დასმული შეკითხვების გამო მოსამართლე ბრალდებულებს დაემუქრა სასჯელის გაზრდით
- ▶ აშშ პრაქტიკიდან, იხ. საქმე 14 Cal 3d, 678, at 688, სადაც მოსამართლემ მხარეს უთხრა „გთხოვ ნუ აყენებ ამ უაზრო შუამდგომლობებს და ნუ იტყუები სასამართლოში“;
- ▶ აშშ სასამართლო პრაქტიკიდან იხ. საქმე Pau, 1991 („მე არ მეგონა თუ მომიწევდა თქვენთვის სამართლის ლექციის ჩატარება“). საქმეზე Mcdonough, მოსამართლემ ადვოკატს უთხრა, რომ მისი შუამდგომლობა იყო „ბავშვური და სასაცილო“, (იხ. Minn. 1979, ალფინი, გვ. 3–12); საქმეზე In re Masner, სადაც ბრალდებულმა თავი არ ცნო დამნაშავედ, მოსამართლემ ადვოკატს უთხრა: „რატომ გინდა კიდევ მეტი ფული მიიღო შენი კლიენტისგან“ (N.Y. 1989, ალფინი, გვ. 3–12); საქმეზე Van Voohris, მოსამართლემ ნეგატიურად შეაფასა დამცველის საუნივერსიტეტო განათლება ნაფიცი მსაჯულების თვალწინ

ნ) დისციპლინური სამართალწარმოების განმახორციელებელი ორგანოს ხელის შეშლა ან მისდამი უპატივცემულობა

- ▶ – მოქმედი კანონის 2-ე მუხლის ”თ ” პუნქტის რედაქცია;
- ▶ საზღვარგარეთის კანონმდებლობა: (ესპანეთი, რუმინეთი, ალბანეთი, ბოსნია, მოლდოვა)
- ▶ ესპანეთი – 418.11 ორგანოთა ინსპექციის საქმიანობის ხელის შეშლა;
- ▶ დისციპლინური სამართალწარმოების განმახორციელებელი ორგანოს ხელის შეშლა ან უპატივცემულობის მაგალითებია:
- ▶ დისციპლინური სამართალწარმოების განმახორციელებელი ორგანოსათვის ცრუ ინფორმაციის მიწოდება;(აშშ სასამართლო პრაქტიკიდან იხ. საქმე In re Milhouse, ალფინი, გვ. 6-35;

"ნ" პუნქტის გაგრძელება

- დისციპლინურ საქმეში მონაწილე პირთა მიმართ მუქარა ან სხვაგვარი ზეწოლა (ალფინი, გვ. 6–36 საფრანგეთის დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. საქმე 200 – 2012 მოსამართლემ თავის კაბინეტში დაიბარა თავისი პარტნიორი ორგანიზაციის წარმომადგენელი (ასევე ადვოკატი) და უსაყვედურა დისციპლინურ საქმეზე მის წინააღმდეგ არაპირდაპირი ჩვენების მიცემა);
- ▶ დისციპლინური ორგანოს მიერ მოთხოვნილი დოკუმენტების არ მიწოდება;
- ▶ დისციპლინურ საქმეზე მტკიცებულებათა განადგურება ან ფალსიფიკაცია (თუ სახეზე არ არის დანაშაულის ნიშნები).
- ▶ აგებს თუ არა მოსამართლე პასუხს დისციპლინურ საქმეზე ახსნა-განმარტების წარმოუდგენლობისათვის, აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით დისციპლინური პრაქტიკა წინააღმდეგობრივია: სადისციპლინო საბჭოს სადისციპლინო კოლეგიის 2005 წლის 28 აპრილის გადაწყვეტილებით აღნიშნული ჩაითვალა დისციპლინურ გადაცდომად, ხოლო 2006 წლის 4 აგვისტოს გადაწყვეტილებით – არ ჩაითვალა გადაცდომად.
- ▶ განსხვავებული მიდგომა არსებობს აღნიშნული საკითხისადმი საზღვარგარეთის კანონმდებლობაში (აშშ. ალფინის საქმე, გვ. 6–35 იხ. აგრეთვე ბოსნიის კანონმდებლობა, მუხ. 66 „რ“ (დისციპლინური საქმის გამოკვლევასთან დაკავშირებით დასმულ შეკითხვაზე თავის არიდება, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ეს ხდება ლეგიტიმური საფუძვლებით);

ო) შეუთავსებელი საქმიანობა ან მოსამართლის მოვალეობებთან ინტერესთა შეუთავსებლობა, ან „საჯარო სამსახურში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ კანონის მოთხოვნათა სხვაგვარი დარღვევა, თუ იგი არ იწვევს სისხლისსამართლებრივ ან ადმინისტრაციულ პასუხისმგებლობას

- ▶ ა. კანონით აკრძალული საჩუქრების მიღება (იხ. მუხ. 5), ხოლო საჩუქრის არაბრალეულად მიღების შემდეგ მის დეკლარირებაზე უარი (მუხ. 5²);
- ▶ ბ. სამსახურებრივი უფლებამოსილების ან შესაძლებლობის გამოყენება სამსახურებრივი ინტერესის საწინააღმდეგოდ (მუხ. 7);
- ▶ გ. სამსახურებრივი უფლებამოსილების შესრულების გამო მოქალაქისგან ანაზღაურების მოთხოვნა ქონებრივი ან სხვა სიკეთის სახით (მუხ. 9.1);
- ▶ დ. სასამართლოს მიერ შექმნილი ან მოპოვებული ინფორმაციის, ან ამ ინფორმაციის საფუძველზე მომზადებული ნაშრომის, მოხსენების ან სხვა მასალის გამოქვეყნებისათვის ანაზღაურების მიღება (მუხ. 9.3 – გარდა ამავე მუხლის მე-4 პუნქტით დადგენილი შემთხვევისა);
- ▶ ე. საიდუმლოების შემცველი ან სხვაგვარი კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნება ან არასამსახურებრივი მიზნებისათვის გამოყენება (მუხლი 8);
- ▶ ვ. ქონებრივი გარიგების დადება სასამართლოსთან (მუხ. 10);
- ▶ ზ. გადაწყვეტილების მიღება საკითხზე, რომელშიც მოსამართლეს ქონებრივი ან სხვა პირადი ინტერესი აქვს (მუხ. 11.1)
- ▶ თ. სამსახურებრივი ზედამხედველობის ქვეშ მყოფ თანამდებობაზე საჯარო მოხელედ ახლო ნათესავის დანიშნვა, კონკურსის წესით დანიშვნის გარდა;
- ▶ ი. მოსამართლის თანამდებობრივი შეუთავსებლობები (მუხ. 13)
- ▶ კ. ქონებრივი მდგომარეობის დეკლარაციის წარუდგენლობა (მუხ. 20).

”ო” პუნქტის გაგრძელება

- ▶ საზღვარგარეთის კანონმდებლობა:
- ▶ კალიფორნიის შტატის სამოსამართლო ქცევის კოდექსის წესი 3 ე(5) (დ) პუნქტი მსგავს დარღვევას მოსამართლის თვითაცხადების ერთ-ერთ საფუძველად განიხილავს და განმარტავს შემდეგს: ” თუ სააპელაციო მოსამართლეს, ან მის მეუღლეს ან რეგისტრირებულ პარტნიორს, ან არასრულწლოვანი შვილს, რომელიც მის შინამეურნეობაში ცხოვრობს, აქვს ფინანსური ინტერესი ან წარმოადგენს ნდობით აღჭურვილ პირს, რომელსაც აქვს ფინანსური ინტერესი სამართალწარმოებაში, ან არის დირექტორი, მრჩეველი, ან სხვა აქტიური მონაწილე მხარის საქმეებში. ფინანსური ინტერესი განისაზღვრება როგორც მხარის სამართლებრივი ან ქონებრივ-სამართლებრივი ინტერესის 1%-ზე მეტის ფლობა, ან მხარის სამართლებრივი ან ქონებრივ-სამართლებრივი ინტერესი, რომლის საბაზრო ღირებულება აღემატება 1 500 აშშ დოლარს”;
- ▶ ბანგალორის სამოსამართლო ქცევის პრინციპების კომენტარით, (პარ. 58), ფინანსურ ინტერესად ასევე მოიაზრება მოსამართლის მიერ წილის ფლობა იმ კორპორაციაში, რომელიც დავის მონაწილე მხარეა;
- ▶ რუსეთის სადისციპლინო პრაქტიკიდან:
- ▶ ”მოსამართლე, მისი მეუღლე, ასევე, მოსამართლის მამა იყვნენ ერთ-ერთი კომპანიის დამფუძნებლები; მოსამართლე ამ კომპანიიდან იღებდა გარკვეულ შემოსავალს

”ო” პუნქტის გაგრძელება (შეუთავსებელი საქმიანობა)

- ▶ საზღვარგარეთის ქვეყნების კანონმდებლობა (იტალია, ესპანეთი, რუმინეთი, სერბეთი, ხორვატია, მოლდოვეთი, ყირგიზეთი, აზერბაიჯანი, ლატვია)
- ▶ იტალია 2 (1) (მ) (მ. სამოსამართლო ფუნქციისთვის და მოვალეობისთვის შეუთავსებელი მიზნების განხორციელება. სამოსამართლო უფლებამოსილებასთან შეუთავსებელი ფუნქციების განხორციელება) მუხ. 3.1.დ. დ) სამოსამართლო ფუნქციებთან შეუთავსებელი საქმიანობა;
- ▶ ესპანეთი, მუხ. 417.ა.6 – მოსამართლის ან მაგისტრატის თანამდებობასთან შეუსაბამო, ამ კანონის 389-ე მუხლით გათვალისწინებული ნებისმიერი საქმიანობა გარდა იმ ქმედებებისა, რომლებიც წარმოადგენენ 418-14 -ე მუხლით გათვალისწინებულ მძიმე გადაცდომას
- ▶ რუმინეთი, – მუხ. 99.ბ. ბ. მოსამართლეებისა და პროკურორების შეუთავსებლობისა და აკრძალვების მარეგულირებელი ნორმების დარღვევა;

პ) სასამართლოს მოხელის, მხარის ან მისი წარმომადგენლის მიერ პროფესიული ეთიკის ნორმების დარღვევის სათანადო რეაგირების გარეშე დატოვება

- ▶ **განმარტება:** მოსამართლეთა ეთიკის კოდექსის მე-12 მუხლით მოსამართლე ვალდებულია სათანადო რეაგირება მოახდინოს სასამართლოს მოხელის, მხარის ან მისი წარმომადგენლის მიერ პროფესიული ეთიკის ნორმების დარღვევაზე.
- ▶ ტერმინი „სათანადო რეაგირება“ მხოლოდ დისციპლინური პასუხისმგებლობის საკითხის დაყენებას არ გულისხმობს. დარღვევის ბუნების შესაბამისად, შესაძლოა, ადეკვატურად ჩაითვალოს მოხელისთვის შენიშვნის მიცემა, გაფრთხილება, დარღვევის შედეგების გამოსწორების დავალდებულება, მხარის მიმართ სასამართლოს უპატივცემულობისთვის ან წესრიგის დარღვევისთვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ღონისძიებების გამოყენება.
- ▶ **საზღვარგარეთის კანონმდებლობა: ესპანეთი,** მუხ. 418.6 სასამართლო კლერკების ან დამხმარე პერსონალის დისციპლინური პასუხისმგებლობის საკითხის არ დაყენება, როდესაც მოსამართლისთვის ცნობილია, ან ცნობილი უნდა იყოს ამ პერსონალის მიერ მოვალეობათა შეუსრულებლობა;
- ▶ **საზღვარგარეთის პრაქტიკა:** აშშ დისციპლინური პრაქტიკიდან იხ. გადაწყვეტილება საქმეზე In Re Gumaer, სადაც მოსამართლემ ნება დართო აპარატს მიეღო აკრძალული საჩუქრები. იხ. ალფინი, გვ. 6-26;

ჟ) სასამართლო სხდომის დარბაზში წესრიგის დაუცველობა, რაც ზიანს აყენებს მოსამართლის ღირსებას და სასამართლოს ავტორიტეტს.

- ▶ **განმარტება:** სამოსამართლო ეთიკის წესების მე-9 მუხლით, სასამართლო სხდომის დარბაზში სხდომის თავმჯდომარე (მოსამართლე) ვალდებულია უზრუნველყოს წესრიგის დაცვა, იმოქმედოს კანონის შესაბამისად და პროცესის დამსწრე ყველა პირისაგან მოითხოვოს კორექტული დამოკიდებულება სასამართლოს მიმართ.
- ▶ სხდომის თავმჯდომარე ვალდებულია გააფრთხილოს პროცესის მონაწილეები და სხდომაზე დამსწრე პირები წესრიგის დაცვის მიზნით მოსამართლის მითითების შესრულების სავალდებულობისა და სასამართლო სხდომაზე წესრიგის დამრღვევის მიმართ გამოსაყენებელი შესაძლო ღონისძიებების თაობაზე (იხ. მაგ. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი, მუხ. 210.2).
- ▶ სხდომაზე წესრიგის დამრღვევ და სასამართლოს უპატივცემულობის გამოხატავ პირთა მიმართ სასამართლო უფლებამოსილია გამოიყენოს საპროცესო კანონდებლობით გათვალისწინებული ღონისძიებანი (იხ. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 212-ე მუხლის 3-ე და 7-ე ნაწილები; ასევე, სსსკ-ის 182-ე მუხლის 10-ე ნაწილი);
- ▶ წესრიგის დაუცველობა მხოლოდ მაშინ უნდა ჩაითვალოს დისციპლინურ გადაცდომად, თუ ეს არის გამოწვეული მოსამართლის ბრალეული მოქმედებით ან უმოქმედობით და თუ სხდომის დარბაზში შექმნილმა უწესრიგობამ ხელყო მოსამართლის ღირსება და სასამართლოს ავტორიტეტი.

რ) პოლიტიკური საქმიანობა, პოლიტიკური პარტიის ან გაერთიანების წევრობა, პოლიტიკური შეხედულებების საჯარო გამოხატვა.

- ▶ საქართველოს კანონმდებლობა: კონსტიტუციის 86-ე მუხლის მე-3 პუნქტით, „მოსამართლე არ შეიძლება იყოს პოლიტიკური პარტიის წევრი, მონაწილეობდეს პოლიტიკურ საქმიანობაში“.
- ▶ საქართველოს სამოსამართლო ეთიკის წესების 26-ე და 27-ე მუხლები;
- ▶ საზღვარგარეთის კანონმდებლობა: კალიფორნიის შტატი: ” არასათანადო პოლიტიკური აქტივობები”, ლატვია – ”პარტიებისა და პოლიტიკური ორგანიზაციების წევრობის შენარჩუნება”; ლიტვა – (კანონი სასამართლოების შესახებ, მუხლი 83-ე მუხლის 2-ე ნაწილი) – ”მოსამართლეთა საქმიანობაზე და პოლიტიკურ აქტივობებზე კანონით დადგენილი შეზღუდვების დარღვევა”.
- ▶ აღნიშნულიდან გამომდინარე, მოცემული გადაცდომა შეიძლება გამოიხატოს მოსამართლის შემდეგ ქმედებებში:
  - ▶ ა. პოლიტიკური საქმიანობა;
  - ▶ ბ. პოლიტიკური ორგანიზაციის წევრობა;
  - ▶ გ. პარტიული დავალების შესრულება;
  - ▶ დ. პოლიტიკური ორგანიზაციის სახელით სიტყვით გამოსვლა;
  - ▶ ე. პოლიტიკურ თანამდებობაზე დასანიშნ კანდიდატის მიმართ საჯაროდ პოზიციის დაფიქსირება;
  - ▶ ვ. პოლიტიკური შეხედულებების სხვა ფორმით საჯაროდ დაფიქსირება.
  - ▶

ს) გაფიცვა, ან გაფიცვისკენ მოწოდება

- ▶ **განმარტება:** სამოსამართლო ქცევის წესების 28-ე მუხლით, მოსამართლეს უკრძალება გაფიცვა. მას არა აქვს უფლება, რაიმე მოტივით, კოლექტიურად თუ ინდივიდუალურად, უარი თქვას ან სხვას მოუწოდოს სამსახურებრივი და პროფესიული მოვალეობის შეუსრულებლობისაკენ.
- ▶ **საზღვარგარეთის კანონმდებლობა:**
- ▶ გადაცდომის აღნიშნული სახე არის გათვალისწინებული **ალბანეთის** კანონმდებლობით, რომლის 23-ე მუხლი მოსამართლეს უკრძალავს გაფიცვას, ხოლო 32-ე მუხლი კი დასჯადად აცხადებს კანონის 23-ე მუხლის დარღვევას.